t a

a Criteris de denominació i de fixació

1. Noms de municipis i de nuclis de població
2. Toponímia urbana
   1. Barris, urbanitzacions i polígons industrials
   2. Vies urbanes
      a) Els genèrics
      b) La preposició *de*
      c) L'article
      d) El nom propi
         d1) Antropònims (noms propis de persona)
         d2) Topònims (noms propis de lloc)
      e) Dates
      f) Partició de noms en la retolació
   3. Equipaments
   4. Masies
3. Accidents geogràfics
   1. Hidrònims
   2. Oròmims

a. Criteris de denominació i de fixació

A Catalunya tenim la sort de posseir una toponímia molt nombrosa i molt rica, que cal preservar perquè els topònims formen part del patrimoni històric i cultural del poble que els ha creat i en reflecteixen la seva història, la seva cultura i la seva llengua. En aquest sentit, com ha recomanat el Grup d'Experts de les Nacions Unides en Noms Geogràfics, cal protegir aquest patrimoni i evitar la proliferació de noms nous de caràcter comercial o banal, a més d'evitar la pèrdua o la substitució de les denominacions genuïnes.

Els noms propis de lloc tenen com a finalitat fonamental l'orientació geogràfica, la localització sobre el territori. Per aquest motiu, els canvis de nom resulten socialment pertorbadors, perquè eliminen referents bàsics i perquè poden provocar confusions geogràfiques, per la qual cosa no és prudent ni aconsellable realitzar modificacions que no siguin estrictament obligades.

Els noms propis es regeixen per la mateixa normativa lingüística que els noms comuns, excepte en el fet que la lletra inicial dels noms propis s'escriu amb majúscula. D'aquesta manera, doncs, els topònims catalans no poden presentar formes ortogràfiques contràries a la normativa vigent de l'Institut d'Estudis Catalans (veg. la Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans), tal com especifica la Llei de política lingüística:

> *Els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen l'aranesa* (article 18 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística).

La forma ortogràfica dels topònims –inclosos els noms dels municipis i dels nuclis de població (ciutats, viles, pobles i llogarrets)– s'estableix a partir de la pronúncia genuïna actual i d'acord amb la documentació més antiga quan hi ha vacil·lacions gràfiques o dificultat per a determinar la forma correcta, sobretot en els casos de neutralització fonètica. Generalment, la solució històrica coincideix amb la forma viva, però, quan l'evolució ha allunyat el nom del seu origen (és a dir, que hi ha hagut canvis en el nom que no corresponen a vacil·lacions gràfiques), s'ha respectat la forma evolucionada i actual:

> Santa Linya (les Avellanes i Santa Linya, *Noguera)* encara que originàriament no hi havia cap **santa,** sinó que prové d'un **saltus Licinae** o **Iliciniae** ('bosc de Licínia' o 'bosc d'alzines')
>
> Castell de l'Areny (Berguedà*)* malgrat que no té l'origen en l'existència de cap **areny**, sinó que remet a un nom medieval d'origen germànic, Adalasind(o)

A l'hora d'atribuir noms als llocs, i també a les vies públiques, cal tenir en compte, primer, les denominacions històriques genuïnes, que cal preservar i conservar. Contràriament, no poden ésser ni contenir noms de caràcter comercial o de marques registrades, que no són noms propis geogràfics i que, a més, són una propietat privada inscrita legalment.

S'ha de mantenir sempre l'article quan forma part del topònim, és a dir, quan precedeix el nom propi:

- **la Bisbal de Falset** *(municipi, Priorat)*
- **el Racó** *(nucli de població, Odèn, Solsonès)*
- **Eth Pònt de Rei** *(nucli de població, Canejan, Val d'Aran)*
- **la Bruguera** *(edifici, Serinyà, Pla de l'Estany)*
- **el Segre, la Valira** *(hidrònims)*
- **la Ballestera** *(oròmim, Arnes, Terra Alta)*

- **el Corronco** *(oròmim, la Vall de Boí, Alta Ribagorça)*
- **Era Unhòla** *(oròmim, Naut Aran, Val d'Aran)*

Es regularitza l'article literari en el nom dels municipis i, generalment, en els nuclis de població, però és manté l'ús de l'article lo en la microtoponímia i en els topònims relacionats amb el relleu i els cursos d'aigua:

- **lo Faro** *(cim, Alt Àneu, Pallars Sobirà)*
- **lo Galatxo** *(hidrònim, Ribera d'Ebre)*
- **lo Perot** *(edifici, Abella de la Conca, Pallars Jussà)*

Es manté l'anomenat article salat (es, sa, ses, s') amb minúscula inicial a l'àrea en què encara es conserva viu (entre l'Alt Empordà i la Selva), mentre que l'escrivim amb majúscula inicial i aglutinat en les zones en què ja no es fa servir en la llengua viva:

- **s'Encalladora** *(illot, Cadaqués, Alt Empordà)*
- **sa Llapissada** *(platja, Blanes, Selva)*

Però:
- **Sarroca de Bellera** *(municipi, Pallars Jussà)*
- **Sescorts** *(oròmim, Matadepera, Vallès Occidental)*

L'article personal segueix la mateixa norma que la resta d'articles:

- **fondo d'en Roig** *(relleu, Cunit, Baix Penedès)*
- **ca n'Aulet** *(edifici, Vidreres, Selva)*

L'article dels topònims catalans s'escriu amb la inicial amb minúscula (si no es troba en posició inicial absoluta, d'un text o després d'un punt, o en una llista) i realitza les contraccions de manera regular: pel, del, al. En els topònims catalans no és previsible ni sistematitzable l'ús de l'article, és a dir, que depèn de cada cas concret (si per tradició n'ha portat o no):

- **Pont de Molins** *(Alt Empordà)*
  però **el Pont de Suert** *(Alta Ribagorça)*
- **Prat de Comte** *(Terra Alta)*
  però **el Prat de Llobregat** *(Baix Llobregat)*
- **Prats de Lluçanès** *(Osona)*
  però **els Prats de Rei** *(Anoia)*

En els topònims aranesos, l'article s'escriu sempre amb la inicial amb majúscula, llevat de quan es troba en posició interior del nom. En aranès, l'article determinat també fa les contraccions regulars amb les preposicions a, de i per (ath, ar; deth, dera, des; peth, per, pes). També es contrau amb les preposicions en i entà (o tà):

- **Es Bòrdes** *(municipi)*
- **Eth Pònt d'Arròs** *(nucli de població)*
- *(...)* **d'aquera poblacion entà Era Artiga de Lin** *(orònim)*

Però:
- **Lac deth Hòro**
- **Malh dera Artiga**
- **Tuc des Neres**

En els topònims que porten article, cal respectar-lo i no ometre'l, ja que en forma part intrínseca. Només en el cas del nom de les comarques, es pot ometre quan el nom d'una comarca encapçala una llista de municipis o quan segueix entre parèntesis el nom d'un municipi per indicar a quina comarca pertany; cal, a més, recordar que Osona no porta mai article.

- **el Vendrell** i no **Vendrell**
- **l'Hospitalet de Llobregat** i no **Hospitalet de Llobregat**
- **Santa Margarida i els Monjos** i no **Santa Margarida i Monjos**

També cal tenir cura, però, a no posar-lo quan no pertoca: **Alforja** i no **l'Alforja**

Quan un topònim ha estat pres com a nom comercial, l'article s'escriu amb majúscula (seria el cas d'un restaurant o d'un centre comercial situat, per exemple, a les Planes: Les Planes).

a.1. Noms de municipis i de nuclis de població

Els municipis generalment prenen el nom de la població que fa de cap municipal:

- **Arnes** *(Terra Alta)*
- **Corbins** *(Segrià)*
- **Planoles** *(Ripollès)*

En el cas que es creï un nou municipi a partir de la fusió o agregació de dos o més antics municipis, o bé que es vulgui optar per una denominació del municipi que no sigui la de cap dels nuclis de població que l'integren, la pràctica general consisteix a incloure els noms dels diversos nuclis de població en la denominació del municipi (normalment dos, encara que poden arribar a ser tres, amb el darrer introduït per mitjà de la conjunció **i**, no amb guionet):

- **Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura** *(Baix Empordà)*
- **Torrefeta i Florejacs** *(Segarra)*
- **Vilanova i la Geltrú** *(Garraf)*

En alguns casos, però, el nom del municipi no coincideix amb el de cap nucli de població concret, sinó que correspon a una denominació històrica rellevant:

- municipi: **Castell de Mur** *(Pallars Jussà)*
  cap de municipi: **Guàrdia de Noguera**
- municipi: **Lluçà** *(Osona)*
  cap de municipi: **Santa Eulàlia de Puig-oriol**
- municipi: **Olèrdola** *(Alt Penedès)*
  cap de municipi: **Sant Miquel d'Olèrdola**

A vegades, determinats canvis –demogràfics, econòmics o en les vies de comunicació– que afecten els nuclis de població d'un municipi, poden originar el canvi del nom del municipi, que ha pres el nom del nucli més habitat:

- **els Hostalets de Pierola** en lloc de **Pierola** *(Anoia)*
- **Pontils** en lloc de **Santa Perpètua de Gaià** *(Conca de Barberà)*

I en altres casos, s'han pres denominacions geogràfiques més generals que no coincideixen amb el nom de cap nucli de població:

- **Alt Àneu** en lloc de **València d'Àneu** *(Pallars Sobirà)*
- **Naut Aran** en lloc de **Salardú** *(Val d'Aran)*
- **la Vall de Boí** en lloc de **Barruera** *(Alta Ribagorça)*

El canvi més general, però, ha estat la inclusió del nom d'un altre nucli de població:

- **Alàs i Cerc** en lloc d'**Alàs** *(Alt Urgell)*
- **les Avellanes i Santa Linya** en lloc de **les Avellanes** *(Noguera)*
- **Montellà i Martinet** en lloc de **Montellà** *(Cerdanya)*

I també és freqüent l'addició, la supressió o el canvi del determinatiu, que generalment fa referència a la comarca. Aquest determinatiu s'empra si té tradició històrica o quan el nom del municipi coincideix amb el nom d'un altre municipi, de manera que sense el determinatiu podria ser difícil la identificació correcta.

Addició:

- **Lles de Cerdanya** en lloc de **Lles** *(Cerdanya)*

Supressió:

- **Biure** en lloc de **Biure d'Empordà** *(Alt Empordà)*

Canvi:

- **Alfara de Carles** en lloc d'**Alfara dels Ports** *(Baix Ebre)*

En el nom dels municipis cal recomanar que les denominacions geogràfiques resultin adequades a la realitat territorial que designen, com en el cas del municipi de la Vall de Boí, antigament Barruera, que abraça tota la vall. Quan el nom del municipi fa referència a una realitat territorial més extensa que la que abraça

administrativament el terme municipal, és preferible adoptar el nom d'un o diversos nuclis de població com a nom del municipi i no un nom geogràfic que correspon a una realitat física més gran que l'extensió del municipi.

També cal defugir els noms formats de manera artificiosa i que s'allunyen de la tradició toponomàstica catalana (com Forallac –en lloc de Vulpellac, Fonteta i Peratallada– o Torrelavit –en lloc de Terrassola i Lavit–). I aquells que poden resultar confusionaris geogràficament (com és el cas de Baix Pallars en lloc de Gerri de la Sal, en què el terme Baix pot provocar desorientació, perquè és un terme que habitualment es fa servir en la denominació de subcomarques i perquè, a més, es troba situat a la comarca del Pallars Sobirà).

a.2. Toponímia urbana

a.2.1. Barris, urbanitzacions i polígons industrials

En el moment de triar la denominació d'un nou element urbanístic municipal significatiu –com un barri, una urbanització o un polígon industrial–, en primer lloc, cal tenir en compte els topònims històrics que es troben en el lloc que ocupa o que ocuparà. D'aquesta manera, si una urbanització s'ha de construir on antigament hi havia un mas (per exemple Mas Pau) o en un indret conegut o en una partida històrica (per exemple les Rojales), la primera opció és denominar-la amb aquell nom (urbanització de Mas Pau o urbanització de les Rojales). Així, preservem i conservem el patrimoni cultural, en aquest cas onomàstic, del municipi. Cal tenir en compte que les urbanitzacions, i en algun cas també els polígons industrials, sovint han esdevingut barris d'una població o nuclis de població del municipi, de manera que han permès el manteniment d'uns noms que ja formaven part del patrimoni municipal.

Durant la segona meitat del segle xx, hi hagué una certa tendència a l'hora de posar nom a les urbanitzacions de buscar noms que tinguessin un suposat caràcter comercial, sovint amb referències a aspectes turístics (sobre el sol, el mar o la platja) i a vegades en anglès. Aquesta tendència, que es va donar sobretot a la costa, però, avui ha estat superada i cada vegada més els municipis adopten i utilitzen noms de caràcter històric relacionats amb masos, partides, indrets o paratges i altres elements toponímics característics del terme municipal, que són uns noms que amb el pas del temps mantenen el seu valor cultural i fins i tot estètic, mentre que d'altres noms de caràcter comercial o turístic amb els anys han esdevingut obsolets o estranys (King Parc, Niàgara Parc, Pine Beach, etc.).

a.2.2. Vies urbanes

De la mateixa manera que en el cas dels noms de barris, urbanitzacions i polígons industrials, cal procurar que la denominació de les noves vies urbanes respecti i contribueixi a la conservació de la toponímia municipal existent. Així, en primer lloc, és recomanable que, a l'hora de posar nom a noves vies, es tinguin en compte els topònims històrics genuïns del terme; en segon lloc, els noms de personatges il·lustres de la població; després d'aquests dos supòsits es poden tenir en compte els topònims i personatges de la comarca, i seguidament dels Països Catalans, i en el cas de la Val d'Aran, els topònims i personatges d'Occitània; també es poden prendre en consideració els termes relacionats amb aspectes, activitats o tradicions pròpies d'aquell territori, i els noms de llocs i persones d'àmbit universal. Caldria que els noms d'aquestes persones gaudissin d'un cert reconeixement consensuat entre la població i també caldria no abusar de les denominacions d'un àmbit concret, com el polític, el religiós, etc.

a) Els genèrics

Els noms genèrics que indiquen el tipus de via urbana (**carrer, plaça, avinguda, passatge, passeig, rambla, baixada**, etc.) són noms comuns i, per tant, s'escriuen amb minúscula inicial (llevat que vagin en posició inicial o després de punt). Cal respectar les formes característiques locals (**rambla, rial, travessera, travessia, costa, esplanada,** etc.). Quan s'hagin d'escriure en plaques o rètols, es considera que es troben en posició inicial i, per tant, s'han d'escriure amb majúscula inicial.

Quan un genèric ha perdut el seu significat primitiu i, d'aquesta manera, ja no manté la seva funció com a nom comú, cal escriure'l amb majúscula inicial en totes les posicions:

En la denominació de vies urbanes, no resulta recomanable emprar com a nom propi un mot genèric tot sol (**la Plaça**) ni la combinació de dos genèrics (**carrer de la Carretera**), llevat de casos històrics.

b) La preposició de

La preposició **de** serveix per enllaçar la part genèrica amb la part específica del topònim i, per tant, no s'ha de suprimir en la retolació, encara que s'ometi en la parla col·loquial:

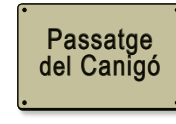

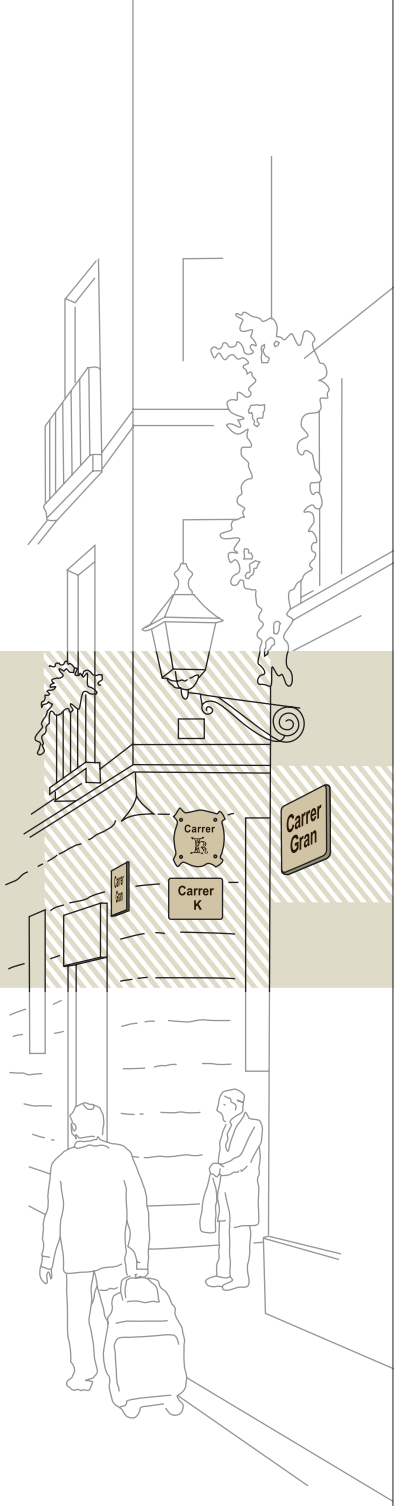

També és recomanable mantenir-la quan s'abreuja el genèric:

C. de Balmes

Quan la part específica és un adjectiu, un número o una lletra, el topònim no porta preposició, mentre que els adjectius van amb majúscula inicial perquè actuen com a nom propi:

Carrer Gran

Carrer K

Plaça Major

C) L'article

En la retolació viària, l'article segueix les normes generals de majúscules i minúscules, de contracció amb les preposicions i d'apostrofació. Es manté davant del nom de persones que van precedits pel seu càrrec, ofici, tractament, etc. (aquests noms comuns han d'anar amb majúscula perquè formen part del nom propi de la via urbana):

Avinguda del General Moragues

Carrer del Pintor Fortuny

Plaça del Doctor Balari i Jovany

També s'hi manté quan aquests mots descriptius hi apareixen tot sols:

Carrer dels Almogàvers

Carrer de les Ramelleres

No porten article, però, quan es tracta del nom de la persona sense el càrrec o ofici (carrer de Joan Maragall i no carrer del Joan Maragall) i en algun cas concret (com passeig de Mossèn Cinto Verdaguer; carrer de Sant Antoni).

L'article personal (en/na) segueix les mateixes normes generals d'ús de majúscules i minúscules:

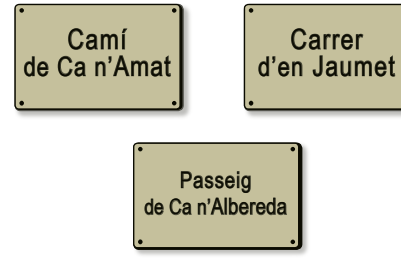

Cal mantenir l'article salat a l'àrea en què encara es considera viu, encara que estigui en recessió:

Si aquest article es manté fossilitzat, s'escriu aglutinat:

Els articles dels topònims no catalans no adaptats s'escriuen amb majúscula:

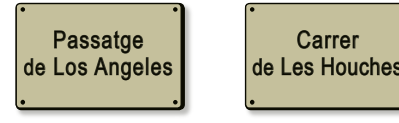

d) El nom propi

Els dos criteris generals pel que fa al nom propi de les vies urbanes són la **distinció** i l'**economia**. **Distinció** en el sentit que la informació que hi aparegui ha de permetre identificar sense ambigüitats a qui o a què fa referència el nom i **economia** en el sentit que només hi han d'aparèixer els elements que són indispensables perquè la identificació sigui correcta.

Des d'un punt de vista pràctic, hem de considerar que tot el que va darrere del genèric **carrer/plaça/avinguda/rambla**, etc. forma part del nom propi de la via urbana, per la qual cosa tots els elements que van al darrere han de començar amb majúscula inicial:

d1) Antropònims (noms propis de persona)

No hi ha un criteri fix sobre els elements que inclouen els noms propis de les vies urbanes: generalment contenen el nom i cognom del personatge (**carrer d'Ausiàs Marc**), encara que en alguns casos només inclouen el cognom si aquest ja és suficientment representatiu (**carrer de Balmes**), o els dos cognoms sense el nom (**carrer de Rubió i Ors**), i, en d'altres, contràriament, hi ha el nom complet, és a dir, el nom amb els dos cognoms (**carrer de Josep M. Folch i Torres**). Més que un plantejament de caràcter teòric o apriorístic, es tracta d'una qüestió pràctica, ja que s'utilitza la part que estrictament fa falta per a poder identificar sense ambigüitats la persona concreta (en alguns casos només cal un cognom, mentre que en d'altres són necessaris tots dos per evitar errades en la identificació del personatge).

De la mateixa manera, en alguns casos el nom va precedit del càrrec o ofici del personatge i en d'altres no:

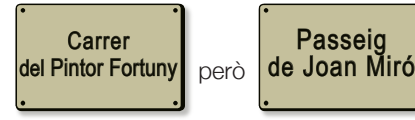

Quan els carrers porten el nom de personatges catalans, cal posar els noms en català:

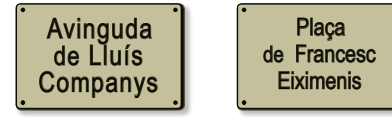

Cal adaptar a la normativa vigent de la llengua catalana les grafies dels noms i cognoms anteriors a l'establiment del Registre Civil (1870):

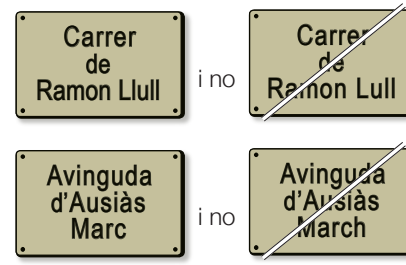

Si els personatges són posteriors a la instauració del Registre Civil (també si van néixer abans, però van viure fins després de 1870), se'n respectarà la grafia utilitzada per la persona:

Pel que fa a la conjunció **i** entre cognoms, es respecta l'ús que en feia la persona, ja que hi ha qui la inclou entre els dos cognoms i qui no ho fa (totes dues pràctiques són habituals en català):

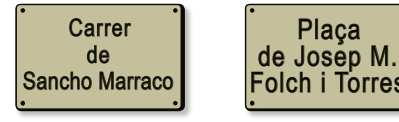

En el cas de personatges històrics (bíblics, grecollatins, medievals, etc.) i mitològics no catalans, si tenen una forma en català amb tradició, es manté la solució catalana. De la mateixa manera, es fa servir la forma catalana en el cas dels noms de reis, membres de les corts reials, papes i sants.

Si els personatges no tenen un nom amb una tradició d'ús en català consolidada, farem servir el nom en la llengua originària:

En aquests casos, si els noms castellans incorporen la conjunció copulativa, es mantindrà en aquella llengua (passatge de Santiago Ramón y Cajal).

Quan els personatges tenen noms en llengües que utilitzen altres alfabets, cal emprar la forma transcrita, és a dir, adaptada fonèticament al nostre sistema alfabètic, ja que és la més adequada per a un ús públic:

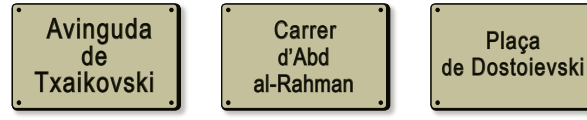

La pràctica general desaconsella la imposició de noms de persones vives a les vies públiques.

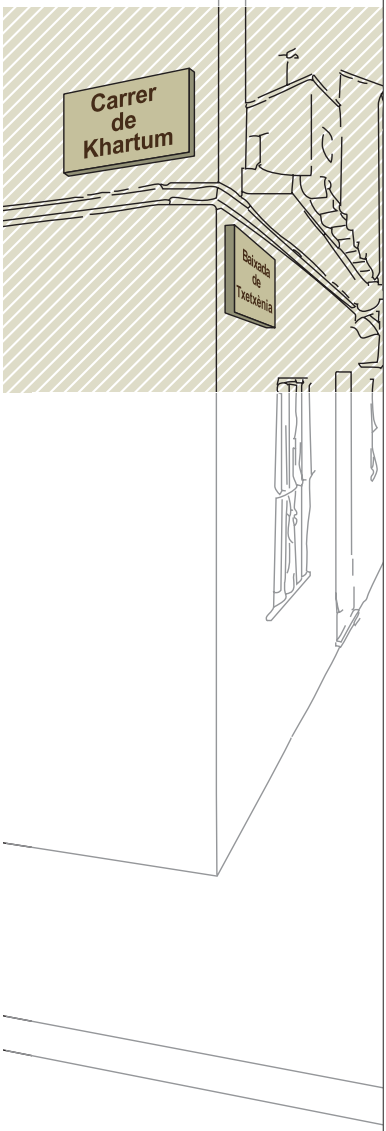

d2) Topònims (noms propis de lloc)

Els topònims catalans han de seguir els criteris exposats anteriorment pel que fa a l'ús de la toponímia catalana (manteniment de l'article quan el topònim en porta, regularització ortogràfica en el cas de la microtoponímia, ús normatiu de les aglutinacions, etc.):

Els topònims de fora de l'àrea lingüística catalana, el que coneixem com a **exònims**, generalment no tenen una forma en català, llevat del nom dels països, de les seves capitals, del nom de les províncies espanyoles o dels departaments francesos i de les poblacions més pròximes geogràficament o d'aquelles poblacions amb les quals hi ha hagut una relació històrica significativa. Solament farem servir la forma catalana dels topònims estrangers quan les adaptacions tinguin una tradició històrica d'ús contrastada en català (i les puguem trobar en les principals obres de consulta en català):

Quan els topònims exògens no tinguin una forma catalana d'ús històric ben consolidada, emprarem la forma en la llengua originària:

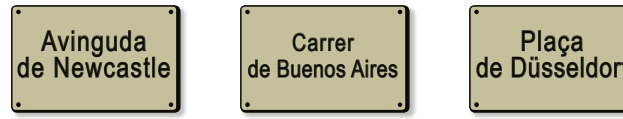

En el cas dels topònims que provenen de llengües amb altres sistemes alfabètics, caldrà recórrer a les formes adaptades per mitjà de la transcripció a l'alfabet llatí d'acord

amb les formes ortogràfiques catalanes, sempre que no hi hagi tradició gràfica en català d'escriure aquell nom:

A la Val d'Aran s'aplicarà aquesta norma referida a l'aranès.

e) Dates

En els noms de les vies urbanes, les dates (llevat dels anys en les dates completes i dels segles) s'escriuen amb lletres:

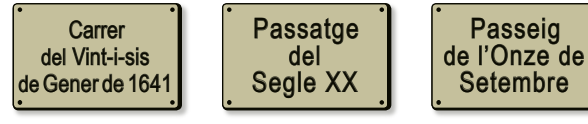

f) Partició de noms en la retolació

Si en una placa de retolació el nom es divideix en dues línies, la preposició **de** (i també **d'**) i la conjunció **i** no poden quedar al final de la primera línia:

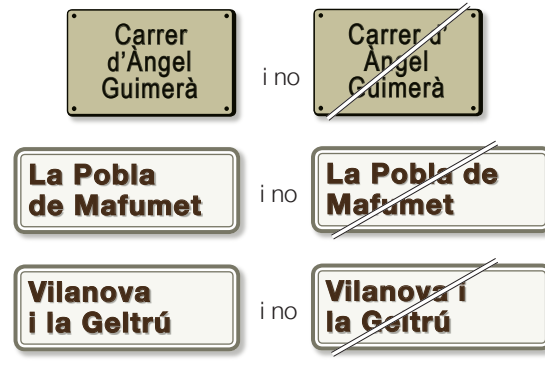

a.2.3. Equipaments

A l'hora de denominar un equipament públic, es pot tenir en compte també en primer lloc el o els topònims preexistents al lloc on se situaran aquests equipaments, mentre que, en segon lloc, s'acostuma a tenir en compte el nom de persones del mateix municipi –o àrea geogràfica– que han tingut una actuació meritòria. Després d'aquests dos criteris, i quan no hi ha possibilitat de trobar una denominació que s'hi relacioni, es tenen en compte els noms de personalitats d'un àmbit més general, primer, catalanes i, després, universals.

Sovint es donen vacil·lacions a l'hora d'escriure la denominació dels equipaments: els escriurem amb minúscula quan tenen un caràcter descriptiu (**dispensari municipal, pavelló poliesportiu**), mentre que ho farem amb la inicial amb majúscula si corresponen al nom propi de la instal·lació (**Escola d'Expressió**, perquè és el nom enregistrat de l'escola).

a.2.4. Masies

A Catalunya hi ha diversos milers de masies, moltes amb un valor històric i cultural molt significatiu. En molts casos, el nom de les masies ha estat pres d'antropònims (prenoms o cognoms) d'alguns dels seus habitants, generalment en períodes reculats històricament. Encara que originàriament el nom provingués d'un nom propi de persona o d'un cognom, avui, però, ja han esdevingut veritables topònims, és a dir, referències geogràfiques que tenen un ús social general. Així ho podem comprovar en el fet que en la majoria de casos els masos conserven el mateix nom encara que hi hagi hagut un canvi –i a vegades molts canvis– dels seus propietaris o habitants, de manera que avui la majoria de masos porten noms que no coincideixen amb el cognom de la família que ara els habita.

En aquest sentit, el fet que en els cognoms es mantinguin grafies arcaiques (com ch, ñ o y) no vol dir que com a topònims no s'hagi d'aplicar la normativa vigent: l'existència de cognoms com Perpiñá o Vich no impedeix que, com a nom de lloc, s'utilitzin les formes correctes Perpinyà i Vic.

- **can Ferrer** i no **can Farré**
- **mas Blanc** i no **mas Blanch**
- **torre d'en Carreres** i no **torre d'en Carreras**

I de la mateixa manera quan formen part del nom d'una via pública:

- **carrer de Mas Bosc** i no **mas Bosch**
- **camí de Can Figueres** i no **can Figueras**

Per a l'establiment de la forma gràfica correcta del nom d'un mas, cal consultar el Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya i, en el cas que no hi consti, cal adoptar la forma normativament correcta.

Així mateix, cal recordar que avui, i com recull el punt 1 de l'article 19 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, els "ciutadans i ciutadanes de Catalunya tenen dret a l'ús de la forma normativament correcta en català de llurs noms i cognoms", de manera que aquells que vulguin poden a títol personal normalitzar els seus cognoms.

Escrivim amb minúscula inicial els genèrics cal, can, mas, etc. quan mantenen el seu valor com a mot comú i fan referència estrictament al nom d'una edificació (mentre que els escrivim amb majúscula si designen una altra realitat: un paratge, un nucli de població, un municipi, etc.).

a.3. Accidents geogràfics

La denominació dels accidents geogràfics segueix, d'acord amb la normativa lingüística vigent, els criteris generals esmentats anteriorment, també pel que fa a l'ús de majúscules i minúscules. Des d'un punt de vista general, es considera que els genèrics mantenen el seu valor com a mot comú –i, per tant, s'escriuen amb la inicial amb minúscula– si el seu significat es correspon amb l'element que designen:

- **puig de les Agulles** *(és un element del relleu)*
- **torrent de la Creu** *(és un hidrònim)*
- **font Negra** *(és una font)*

Però amb majúscula inicial si és un rètol:

I també amb majúscula si no conserva el seu valor descriptiu:

Prat de Comte *(Terra Alta)*: escrivim Prat amb majúscula inicial perquè no fa referència a un prat sinó que designa un nucli de població i un municipi. Si es referís a un prat, escriuríem prat de Comte.

Font del Bou *(Bigues i Riells, Vallès Oriental)*: en aquest cas Font no designa un brollador d'aigua sinó que correspon al nom d'un nucli de població.

Excepcionalment, podem escriure amb majúscula inicial els genèrics que es troben molt toponimitzats o que no tenen un ús general i que, per tant, no remeten a un significat geogràfic clar per a la major part de la població:

- **la Bora Gran** *(Vilademuls, Pla de l'Estany)*
  bora = **'cova'**
- **la Crosa de Sant Dalmai** *(Vilobí d'Onyar, Selva)*
  crosa = **'depressió'**

- **l'Espluga Rodona** *(Gósol / Saldes, Berguedà)* espluga **= 'cova'**
- **Galatxo Gran** *(Sant Carles de la Ràpita, Montsià)* galatxo **= 'canal natural entre una illa i terra ferma'**

En alguns casos, el genèric s'ha aglutinat per a formar el nom propi i s'ha integrat en la denominació:

- **el Riutort, el Montsec, Puigpedrós, Roca-llarga**

En els accidents geogràfics, a més de respectar les formes dialectals (redó / rodó, jonc / junc, etc.: coll Redó [*el Pinell de Brai, Terra Alta*] / collet Rodó [*Rubió, Anoia*]; rasa del Joncar [*Berguedà*] / barranc del Juncar [*Pallars Jussà*], etc.) com fem amb els noms dels municipis i dels nuclis de població (Campredó [*Tortosa, Baix Ebre*] / Camprodon [*Ripollès*]; la Jonquera [*Alt Empordà*] / Juncosa [*Garrigues*], etc.), també es mantenen formes de caràcter més local o popular, ja que en aquest àmbit no es dóna una situació de rebuig social que sí que es produeix en el nom de les poblacions si s'inclouen formes que es poden considerar o interpretar com a molt col·loquials o poc formals:

- **barranc dels Pèlics** *(Priorat)*
- **coll de la Bauma** *(Gisclareny/Saldes)*, **torrent de la Bauma** *(Ripollès)*
- **el Ridaura** *(per al curs fluvial, mentre que el municipi manté la forma històrica Riudaura, malgrat que la pronúncia general sigui la mateixa que per a l'hidrònim)*

Si els topònims inclouen xifres, aquestes s'escriuen amb lletres:

- **font del Vint-i-u**
  (hidrònim, Artesa de Segre, Noguera)
- **serral de les Onze**
  (oròmim, Santa Margarida de Montbui, Anoia)
- **turó dels Quatre Vents**
  (oròmim, Valls, Alt Camp)

a.3.1. Hidrònims

En el cas dels cursos d'aigua, s'ha de tenir una cura especial a l'hora de preservar l'ús de l'article. En aquest sentit, cal tenir en compte que la denominació dels rius més grans (que originàriament era **flom**, mentre que **riu** s'aplicava antigament sobretot a cursos d'aigua irregulars, que avui qualificaríem com a **rieres** o **torrents**) generalment prescindeix del genèric:

- **l'Ebre, el Francolí, el Llobregat, el Segre, el Ter**

Però en el cas que el genèric **riu** mantingui el sentit antic i sigui indissociable del topònim, caldrà mantenir aquest genèric: **riu de la Pedra, riu de Targasona, riu Major**.

I també cal tenir en compte que hi ha alguns noms de rius que presenten l'article femení, que no s'ha de canviar ni de suprimir:

- **la Muga** *(Alt Empordà)*
- **la Noguera de Tor** *(Alta Ribagorça)*
- **la Tordera** *(Maresme, Selva, Vallès Oriental)*

En aquest cas, és preferible no fer-hi servir el genèric, que pot provocar la pèrdua de l'article femení:

- **la Valira** i no **el riu** *(la)* **Valira**
  (o, encara menys, el Valira)

També cal tenir cura a respectar l'ús de la preposició **de** en la denominació de cursos d'aigua que prenen el nom de llocs per on passen:

- **riu de Siurana** i no **riu Siurana**
- **riu de la Sénia** i no **riu Sénia**

Els genèrics varien també segons l'àrea geogràfica i cal ser precisos en la utilització de les formes pròpies de cada lloc (**tossal** o **barranc** són genèrics més propis del domini lingüístic corresponent al català occidental, mentre que **turó** o **torrent** són més característics del català oriental). Cal respectar i utilitzar les formes genèriques genuïnes com **cadolla, clamor, pèlec**, **toll,** etc. d'acord amb la seva distribució geogràfica.

a.3.2. Orònims

A banda dels criteris generals, cal tenir en compte que en alguns casos el genèric s'ha aglutinat amb el nom propi inicial i aquesta aglutinació ha donat lloc al topònim actual:

- **Collsacabra, Collsacreu, Puigmal, Puigpedrós, Rocacorba**

En aquest àmbit, és a dir, llevat del nom dels nuclis de població, es respecta l'ús de l'article **lo** quan forma part del topònim (és a dir, quan precedeix directament el nom propi):

- **lo Collet** *(les Borges Blanques, Seròs)*
- **lo Tossal** *(Barbens, Sarroca de Bellera, Sort, Tremp, etc.)*

Però no si determina el genèric:

- *(el)* **collet Blanc**
  (Cornudella de Montsant, Priorat)
- *(el)* **tossal del Moro**
  (Batea, Terra Alta)

També cal mantenir els genèrics específics de cada àrea geogràfica (**malh, mall, pic, pica, puig, tuc, pla, plana, solana, solella,** etc.).